

Kurátorský príhovor k výstave Adama Macka 198X

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove, 5. 12. 2023 – 22. 2. 2024

Adam Macko pracuje s plátnom ako s hmotou v zmysle rady profesora Stanislava Balka, že obraz treba miesiť ako cesto, poníma ho plne sochársky a využíva procesualný prístup jednak fyzikálny (použitie ohňa, pukania, trhanie, prelínania a stekania), ako aj tvorivý (umožňuje obrazu voľne sa vyvíjať a realizuje na ňom metamorfózy, nebráni sa razantnej premaľbe a viacnásobným zmenám). Netreba zabúdať na jeho experimenty s tvorbou materiálov (akrylové a latexové kože). Jeho tvorba sa vyznačuje orientáciou na samotnú archetypálnu a existenciálnu podstatu (bytia, života, psychiky, emócie), možno to odráža jeho prístup odmietajúci ilustrujúce popisovanie, ale prežitie a precítenie emócie a následné odovzdanie sa danému stavu, ktorý už sám zobrazí detaily, rovnako ako ťahanie za hrany papiera samo vykresľuje trhlinky a spolu s povahou materiálu určuje nové rozpoloženie vlákien a spôsob ich pretrhnutia. Využíva k tomu zmenu vedomia, stavy maximálneho sústredenia a iracionalitu – v najvyššom sústredení už ide o princíp tranzu, v ktorom sa Adam fyzicky prelína s deformovaným umeleckým materiálom. Totálnu zaujatosť počas tvorby vystihuje jeho až fyzická reakcia na necitlivé vyrušenie či na vlastnú nespokojnosť s výsledkom. Jeho maľby na mňa silne pôsobia svojím hlbokým charakterom, akoby sa pri tvorbe riadil heslom: uveriť, že to, čo maľuje, nie je iba zobrazenie, ale priamo emócia sama osebe magicky vyvolávaná – podobne ako domorodé africké sochárstvo, ktoré vytvára priamo bohov, nie iba ich podobu. Jeho performatívne a konceptuálne výstupy ako vystavené vertikálne rúbanie dreva ma zaujali svojím zmyslom pre grotesku a absurditu silne popieranú filozofickým a expresívnym obsahom a rovnako uhrančivou formou v umeleckom a remeselnom zmysle ako v jeho klasickom závesnom obraze.

Zaujatosť telesnosťou a gestickou fyzickou manipuláciou reality vychádza priamo z povahy autora (možno ju ilustruje aj epizóda s pôsobením vo futbale počas dospievania), brutálnosť obrazov chvíľami pôsobí, akoby neboli maľované farbou, ale časťami vlastného tela a telesnými tekutinami, zároveň paradoxne využívajúc kultivované nápoje ako káva a alkohol. Na záver by som dodal, že Macko vníma podivnosť ako hodnotu samu osebe, podivnosť je však nesprávne slovo, skôr ide o prosté autentické zobrazenie hnusu a deformácie (kontrastne však jeho obrazy v istom zmysle vyžarujú až renesančnú harmóniu). Tento kontrast medzi sladkou krásou a agresívnou surovosťou by som označil za základný kameň jeho poetiky.

Vladimír Ganaj

Adam MACKO (*1989, Levoča) je absolventom doktorandského štúdia na Akadémii umení v Banskej Bystrici u doc. Mgr. art. Jána Triašky, ArtD., Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach (ateliér Grafika a experimentálne techniky, prof. Peter Rónai, akad. mal.), v súčasnosti pôsobí ako odborný asistent na Katedre výtvarnej výchovy a umenia na Prešovskej univerzite v Prešove a zároveň ako kurátor súčasného umenia v Krajskej galérii v Prešove. V tvorbe skúma hybridný potenciál maľby a intermediálne presahy, venuje sa posthumanistickým teóriám a inštitucionálnej fragmentácii. Svoju tvorbu prezentoval na samostatných a kolektívnych výstavách na Slovensku a v zahraničí (Nová skutočnosť / Krokus Gallery /BA/ & Stredoslovenská galéria /BB/, No Go No Reply / Kunsthalle /KE/, Join the Dots / Salone degli Incanti /Terst / ITA/ a i.).